

Dopravní zabezpečení vojsk v poli

Podplukovník Otakar Gara

Podle zkušeností ze cvičení dosavadní způsob zásobování se stávajícím počtem dopravních prostředků nezabezpečuje plynulý přísun potřebného materiálu. V průběhu a na konci operace dochází ke značnému poklesu pohyblivých zásob vojsk, např. u frontu o 20–30 %, u armád až o 40–60 %, což omezuje operační možnosti vojsk.

Řešit tento problém dalším zvyšováním počtu automobilních dopravních prostředků z národního hospodářství není únosné. Přijatelnější je hledat rezervy v efektivnějším využívání stávajících dopravních prostředků zkvalitněním organizace a řízení dopravního procesu.

Poznatky ze cvičení ukazují, že dosavadní systém organizace přísunu umožňuje využívat dopravních prostředků jen ze 40–50 %. Ztráty způsobují dlouhé prostoje aut při manipulaci s materiálem. Dosavadní systém zásobování vynucuje si téměř 100procentní překládání všech druhů materiálu na každém zásobovacím stupni, což vede při nižší úrovni kompletace zásob, obalové techniky a v důsledku toho i nízké úrovni mechanizace nakládacích a vykládacích prací k podstatnému snižování celkového objemu přísunu.

Těmito otázkami se v posledních letech velmi intenzivně zabývala celá řada jednotlivců a kolektivů. Vznikly různé názory na řešení, vycházející ze současných podmínek soudobých operací.

Těmito problémy zabývaly se v roce 1964 konference u svazů a škol s cílem předběžně projednat a soustředit nejdůležitější otázky k přípravě vojenskovečdecké konference u MNO.

Průběh vojenskovečdeckých konferencí u svazů a škol potvrdil, že projednávaná problematika je velmi široká a proto nebylo možné, ani účelné, aby konference MNO posuzovala a řešila všechny otázky.

Konference MNO byla zaměřena na posouzení dosavadního způsobu využívání automobilních dopravních prostředků v poli s cílem navrhnout:

- neefektivnější organizaci, způsoby plánování a řízení automobilní dopravy,
- nejvýhodnější rozložení zásob na jednotlivých zásobovacích stupních, evidenci účtování a manipulaci s materiálem, posoudit možnost podstatně snížit množství operací s materiálem při jeho přísunu.

K jednání konference a k přípravě jejích účastníků byl zpracován s využitím všech získaných zkušeností konkrétní návrh možného řešení s těmito hlavními zásadami:

Na celkovém objemu spotřeby materiálu v rámci frontu se podílejí vševojskové svazky 52 %. Přísun k nim probíhá v nejsložitějších podmínkách, na největší vzdálenosti a prochází největším množstvím zásobovacích etap. Neefektivnější přísun vševojskovým svazkům je proto ve dvou uzavřených zásobovacích cyklech:

- předsunutá frontová základna — divizní sklady,
- divizní sklady — plukovní sklady — prapor.

Organizaci přísunu řeší dva návrhy:

PRVNÍ VARIANTA spočívá v centralizovaném direktivním přísunu hlavních druhů materiálu (materiálu denní potřeby), tj. munice, PHM a proviantu z PFZ do divizí a z divizí do praporů bez překládání v OPFZ, PAZ a v plukovních skladech.

Návrh předpokládá přisunovat jednodenní spotřebu divize a od divizí jednodenní spotřebu praporu samostatnými dopravními rotami a od divize četami nebo smíšeným transportem automobilního praporu. Tento způsob přísunu vyžaduje zásobovací komplety denní spotřeby divize již na stupni PFZ a komplety praporu na stupni divize.

Ostatní druhy materiálu přisunovat a odebírat dosavadním způsobem podle skutečné potřeby a požadavků.

Současné zásobovací etapy ponechat, jen změnit náplň a rozsah jejich činnosti.

Podstatně zvýšit úlohu divizního týlu, který bude přebírat zásoby od frontu, připravovat zásoby pro prapory a zřizovat výdejní místa pro divizní a posilové prostředky.

Takto organizovaný přísun sníží objem materiálu, který prochází OPFZ a PAZ méně než na polovinu.

DRUHÁ VARIANTA — řeší centralizovaný direktivní přísun u všech druhů materiálu určitých zásobovacích kompletů nejen k vševojskovým svazkům, ale i armádním a frontovým útvarům. Tento návrh předpokládá přísun automobilními dopravními prapory, jejichž kapacita by odpovídala na stupni frontu, armády a divize jednodenní spotřebě svazku.

Hlavní rozdíl obou těchto variant spočívá v tom, že druhá varianta připouští možnost direktivního přísunu všeho materiálu a vychází z praporní organizace dopravních jednotek.

Maximální efektivnost vojenské automobilní dopravy v poli je závislá i na organizační struktuře automobilních dopravních jednotek. Proto se navrhuje posoudit vhodnost organizace přísunu menšími automobilními jednotkami na stupni frontu a armády (dopravními) samostatnými rotami o kapacitě 370–420 t a 250 až 300 m³.

Pro přísun od divize k plukům a praporům se navrhuje ponechat automobilní prapor, avšak organizaci rot a čet přizpůsobit průměrné denní spotřebě útvarů divize.

Navrhovaná rotní organizace automobilních prostředků zvýší požadavky na řízení a velení. Ze stupně frontu bude nutno sledovat a řídit asi 80–100 automobilních jednotek. I při ponechání dosavadních velitelských stupňů (automobilní brigáda, automobilní prapor) bude řízení automobilní dopravy složitější pro orgány dopravy a silničního vojska do té doby, než bude rozpracován a zaveden mechanizovaný systém řízení pohybu automobilních praporů.

Podle předběžných propočtů má navrhovaný zásobovací systém proti dosavadnímu tyto přednosti:

- pohyb (tok) zásob se urychlí cca o 45 %,
- doba manipulace s materiálem se zkrátí o 40–50 % a tím se ušetří proti dosavadní potřebě asi 1200 pracovníků,
- prostoj dopravních prostředků se sníží o 50–60 %,
- upraví se současné nevýhodné roz-

ložení pohyblivých zásob materiálu na všech stupních a zkrátí se jeho připravenost pro zásobování.

Tím vytvoříme podmínky pro téměř 100procentní plnění spotřebovávaných zásob bez zvýšení počtů automobilů.

Navrhovaný systém však zvyšuje nároky na organizační a řídicí práci a rozšiřuje funkční povinnosti týlu svazku. Zásada nedílné velitelské pravomoci v duchu základních principů velení v naší armádě je plně respektována a dodržována.

Diskuse, v níž na konferenci vystoupila převážná většina účastníků, potvrdila správnost volby cílů a aktuálnost tezí konference. Potvrdila, že stávající způsob řízení dopravy, využití dopravních prostředků a zásobování vojsk, zejména v operačním týlu, má ještě značné rezervy. U hlavních druhů spotřebovávaných materiálů (munice, PHM, proviant, část ženijního materiálu, popřípadě další) navrhuje se zásobovat formou kompletů přes dosavadní zásobovací stupně ve dvou zásobovacích cyklech:

— front — divize,

— divize — nižší stupeň velení (podle možnosti jednotlivých materiálů).

Frontové, armádní a divizní útvary a plukovní jednotky zásobovat dosavadním způsobem a částečným využitím zásobovacích kompletů.

Ostatní materiál doplňovat dosavadním způsobem.

Dosavadní zásobovací systém a odpovědnost za zásobování z hlediska potřeb počátečního období války neměnit.

Navrhuje se vytvořit v potřebném rozsahu praporní týl motostřeleckých a tankových pluků, prozkoumat časové možnosti manipulace s materiálem na styku dvou zásobovacích cyklů s možností zkrátit dobu pro manipulaci a na základě výsledků těchto šetření řešit zabezpečení pracovními silami a mechanizačními prostředky.

Proviant, chemický, spojovací a ženijní materiál doplňovat každý druhý — třetí den. Doporučuje se zvážit možnost zásobování obdobným způsobem u náhradních dílů a ostatního technického materiálu.

Mechanizaci nakládacích a vykládacích prací řešit cestou typizace a normalizace přepravních obalů, typizace mechanizačních prostředků na jednotlivých zásobovacích stupních a vytvořením organických jednotek pro manipulaci s materiálem.

Dosavadní stav rozložení zásob některých druhů materiálu, zejména ve vojskovém týlu, neumožňuje plynulé zásobování. Bylo doporučeno upravit rozložení pohyblivých zásob materiálu tak, aby na každé zásobovací etapě byly zásoby v hodnotě jednodenní průměrné spotřeby.

S ohledem na přehodnocení úlohy klasičtějšího dělostřelectva, v operacích bez použití jaderných zbraní bude nutné vyjasnit normy spotřeby munice jako základ pro tvorbu zásobovacích norem a stanovení výše pohyblivých zásob.

Dosud používané kalkulační a zásobovací normy a nepřipravenost zásob materiálu podle potřeb vojsk nevytváří vhodné podmínky pro operativnější řízení materiálního zabezpečení.

K zabezpečení tohoto požadavku bylo jednoznačně navrženo vytvářet zásobovací komplety a tyto chápat jako dorozumivací jednotku průměrné denní spotřeby příslušných zásobovacích stupňů. Zásobovací komplety bude výhodné vytvářet u frontových skladů, u divizí a částečně i na teritoriu.

Při posuzování možnosti využívat ná-

vesů a přívěsů ve vojskovém a operačním týlu, byl opraven názor zejména na výhodné využití návěsové trakce v dopravním zásobovacím procesu. Bylo konstatováno, že možnost využívat návěsů pro přísun materiálu bude zcela výjimečná; proto bylo doporučeno vyloučit přívěsy z výbavy dopravních jednotek pluku, dopravní jednotky praporu a pluku částečně vybavit obrněnými transportéry.

V oblasti plánování a řízení dopravy byla potvrzena nutnost zachovat nedílnou velitelskou pravomoc a odpovědnost současných zásobovacích stupňů. Proto je nutné orgány dispečerské silniční služby chápat jako prostředek k velení a nikoli jako orgány velící přesunujícím se útvarům. Regulační orgány vojsk, přesunujících se po týlových komunikacích, jsou orgány velitele a jejich pokyny jsou závazné pro přesunující se bojový útvar i pro orgány silničního vojska na celou dobu přesunu bojového útvaru. Úkoly pořádkových a dispečerských orgánů silničního vojska mají tedy charakter zabezpečovací a významnou úlohu ve sběru a předávání informací o přesunech a přepravách a o stavu na komunikacích.

Závěr

Průběh jednání vojenskovodecké konference znovu potvrdil neefektivnost současného dopravně zásobovacího systému. Kromě posouzení a ověření předloženého návrhu na možné řešení těchto otázek byly získány další poznatky a návrhy. Konference byla však pouze jednou z etap řešení dopravního zabezpečení vojsk v polních podmínkách.

Před zpracováním konečného návrhu na realizaci efektivnějšího dopravně zásobovacího systému bude nutno dále rozpracovávat neoptimálnější variantu řešení s využitím všech přednesených návrhů a postupně získaných poznatků a zkušeností z praktických zaměstnání, kde budou závěry konference ověřovány. I když bylo Organizačními směrnici k RMNO pro operační, bojovou a politickou přípravu pro výcvikový rok 1965 nařízeno využít k ověření závěru konference taktických cvičení, bude do značné míry záležet na velitelích všech stupňů, aby pochopili celkový záměr zefektivnění dopravně zásobovacího systému a vytvářeli k tomu vhodné podmínky.